

KÖVETELMÉNYEK
az Alkotmányjog c. tantárgyból
személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszakos
nappali tagozatos hallgatók számára
tárgykód: AJALK140MBAN1
2024/2025. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Hallók Tamás egyetemi docens
Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék
Tantárgy oktatója: Hallók Tamás egyetemi docens
Előtanulmányi kötelezettség: –
Egyidejű felvétel: –
Szemeszter: 1
Heti óraszám: 2
Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 4 kr.
Fejlesztendő kompetenciák:
tudás: T1, T2, T5
képesség: K2, K4
attitűd: A2, A4, A5, A6
autonómia és felelősség: F4, F7, F8, F10

1. A tantárgy feladata és célja

Az alkotmányjog oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék az állami hatalomgyakorlás és a magyar államszervezet működésének elméleti és jogszabályai alapjait és az alapjogok rendszerét, különösen a szakmájuk során gyakran alkalmazandó gazdasági, szociális, kulturális jogokat.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
2. A jogforrási rendszer.
3. A képviseleti és a közvetlen demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás.
4. Az Országgyűlés funkciói, szervezete. A képviselők jogállása.
5. A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei. A Kormány alkotmányos helyzete. A Kormány létrejötte és megszűnése.
6. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
7. Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása. Az Alkotmánybíróság hatáskörei
8. Az alapvető jogok biztosa.
9. Az alkotmányos alapjogok rendszere.
10. Az alapjogok korlátozása.
11. Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
12. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
13. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
14. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.

3. A félév elfogadásának feltételei

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás. Az értékelés öt fokozatú.

Előadások

Okt. h.	Időpont	Oktató	Téma
1.	szept. 9.		SZÜNET
2.	szept. 16.	Hallók Tamás	Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
3.	szept. 23.	Hallók Tamás	A jogforrási rendszer.
4.	szept. 30.	Hallók Tamás	A képviseleti és közvetlen demokrácia intézményei.: a választójog., a népszavazás
5.	okt. 7.	Hallók Tamás	Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. Az országgyűlési képviselők jogállása A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei.
6.	okt. 14.	Hallók Tamás	A Kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány. A kormányzati felelősség. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
7.	okt. 21.	Hallók Tamás	Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása. Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei.
8.	okt. 28.		Szünet
9.	nov. 4.	Hallók Tamás	Zárthelyi dolgozat. Az alapvető jogok biztosa
10.	nov. 11.	Hallók Tamás	Az alkotmányos alapjogok fogalma, rendszere, az alapjogok korlátozása.
11.	nov. 18.	Hallók Tamás	Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
12.	nov. 25.	Hallók Tamás	A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
13.	dec. 2.	Hallók Tamás	Zárthelyi dolgozat. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.
14.	dec. 9.	Hallók Tamás	A félév lezárása.

Az előadások időpontja és helye: hétfő 10–12 óra, A/1. 310. tt.

4. Számonkérés követelményei

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagban és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra.

Vizgákérdések

1. Az alkotmány fogalma és jellemzői, az alkotmányok típusai.
2. Az alkotmányjog fogalma és jellemzői. Az alkotmányosság fogalma és kritériumai.
3. A hatalommegosztás elmélete (Locke, Montesquieu, Constant, Bibó).
4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bírói jogalkotás. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
7. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
8. A választói jogosultság, Az országgyűlési választások eredményének megállapítása: a mandátumok elosztása egyéni választókerületben és országos listán.
9. A népszavazás joga: a közvetlen és a közvetett demokrácia viszonya; a népszavazás fajtái, az országos népszavazás tárgya, főbb korlátai, érvényessége, eredményessége és kötőereje.
10. Az Országgyűlés funkciói és hatásköre. Az Országgyűlés megalakulása, megbízatási ideje, működése. Az Országgyűlés tisztviselői és szervezete. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
11. A köztársasági elnök jogállása: megválasztása, a megbízatás megszűnése. A köztársasági elnök hatáskörei.
12. A Kormány alkotmányos helyzete, létrejötte, megszűnése. A Kormány hatásköre. A kormányzati felelősség: a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
13. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.

14. Az alkotmánybírák jogállása.
15. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
16. Az alapvető jogok biztosa (a tisztség betöltése, hatásköre és eljárása).
17. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása. Az alapjogok korlátozhatósága.
18. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
19. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
20. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
21. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
22. A szociális biztonsághoz való jog.

Vizsgakérdések kreditbeszámításos hallgatóknak (korábbi JFSZ tanulmányok alapján):

4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bíró alkotta jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
7. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
15. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
17. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása. Az alapjogok korlátozhatósága.
18. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
19. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
20. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
21. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
22. A szociális biztonsághoz való jog.

5. Kötelező tananyag

Az alkotmányjog alapintézményei. Szerk. Paulovics Anita. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc (megjelenés alatt)

6. Ajánlott irodalom

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

Sári János: *A hatalommegosztás.* Budapest, Osiris Kiadó, 1995.

Alkotmánytan I. Szerkesztette: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.

Bragyova András: *Az alkotmánybíráskodás elmélete.* Budapest, KJK-MTA Állam- és Jogtudományi Intézet. 1994.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Egyéb tudnivalók:

A kötelező jogszabályok:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos szövege

Zárthelyi dolgozat, megajánlott jegy: A félév során két zárthelyi dolgozat írására kerül sor. Az első zárthelyi dolgozat anyaga az azt megelőző előadások anyaga. Az a hallgató, aki a zárthelyi dolgozatokat összességében jeles, jó, közepes vagy elégséges eredménnyel írja meg, mentesülhet a vizsga alól.

Felmentési kérelmek elbírálása: Alkotmányjogból csak az a nappali tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Hodosi Gabriella

Miskolc, 2024. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék